

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleisradioverosta annetun lain 2 §:n, arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 22 a §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yleisradioverosta annetun lain 2 §:n, arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 22 a §:n muuttamisesta (HE 186/2024 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:

- neuvotteleva virkamies Timo Annala, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Pauliina Pitkänen, valtiovarainministeriö
- finanssiasiantuntija Tony Valve, valtiovarainministeriö
- erityisasiantuntija Eero Salojärvi, liikenne- ja viestintäministeriö
- lakiasiaintohtaja Matti Merisalo, Verohallinto
- talousjohtaja Maisa Hyrkkänen, Yleisradio Oy
- yhteiskuntasuhdepäällikkö Johanna Tuuri, Yleisradio Oy
- asiantuntija Salla Nazarenko, Suomen Journalistiliitto ry
- ekonomisti Janne Kalluinen, Veronmaksajain Keskusliitto ry

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:

- Ahvenanmaan maakunnan hallitus
- Ålands Radio och TV Ab
- Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- Radio- ja televisiotoimittajien liitto RTTL ry
- Ylen ohjelmatyöntekijät ry

Valiokunnan mietintö VaVM 21/2024 vp

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yleisradioverosta annettua lakia, arvonlisäverolakia ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettua lakia.

Henkilöiden yleisradioveroa ehdotetaan kevennettäväksi siten, että tuloraja, jonka ylittävästä osasta veroa kertyy, korotettaisiin 14 000 eurosta 15 150 euroon ja veron enimmäismäärä alennettaisiin 163 eurosta 160 euroon.

Esityksen mukaan 10 prosentin suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan nykyisin kuuluva yleisradiotoiminta siirrettäisiin 14 prosentin suuruisen alennetun verokannan soveltamisalaan.

Esitys liittyy valtion vuoden 2025 täydentävään talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Yleisradioverosta annetun lain muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2025. Arvonlisäverolain ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2026.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Esityksen tausta

Esityksessä ehdotetut muutokset liittyvät valtioneuvoston asettaman parlamentaarisen työryhmän esittämiin muutoksiin. Työryhmä on esittänyt, että yleisradioveron perusteita tarkistettaisiin siten, että veron tuotto ja Yleisradio Oy:n määräraha vastaisivat tulevana vuosina nykyistä paremmin toisiaan. Yleisradioveron kevennyksen tarkastelun lähtökohtana tulisi olla, että veronkevennys kohdistetaan pieni- ja keskituloisiin. Arvonlisäveron osalta parlamentaarisen työryhmän mietinnössä esitetään, että Yleisradio Oy:n määrärahastaan maksama arvonlisävero siirrettäisiin nykyisestä 10 prosentin verokannasta 14 prosentin verokantaan 1.1.2026 alkaen.

Esitys liittyy myös pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan, jonka mukaan nykyiseen 10 prosentin alennettuun arvonlisäverokantaan kuuluvat hyödykkeet siirretään 14 prosentin verokantaan lukuun ottamatta sanoma- ja aikakauslehtiä. Tämä tarkoittaa, että muun muassa yleisradiotoiminta siirtyisi 10 prosentin verokannasta 14 prosentin verokantaan.

Ehdotetut arvonlisäverolain muutokset ovat osa hallitusohjelman julkisen talouden tasapainottamistavoitetta tukevia veropoliittisia toimia. Arvonlisäverotusta koskevilla ehdotuksilla on valtion verotuloja lisäävä vaikutus.

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus tavoittelee veropolitiikallaan kotitalouksien ostovoiman kohentumista, työnteon kannustimien parantumista ja talouskasvun edellytysten vahvistumista.

Valiokunnan mietintö VaVM 21/2024 vp

Hallituksen veropolitiikka kannustaa työntekoon ja yrittäjyyteen sekä tukee kotimaista omistajuutta.

Hallituksen esityksessä on viitattu taloustieteelliseen tutkimukseen, jonka perusteella laajapohjaisen kulutusveron korottamista voidaan pitää työllisyyden ja talouskasvun kannalta vähemmän haitallisena toimenpiteenä kuin työn ja yritystoiminnan tuloverotuksen kiristämistä. Arvonlisäverotuksessa korostuu fiskaalinen tavoite, eikä tätä veromuotoa ole tarkoituksenmukaista käyttää esimerkiksi ohjaus- ja tulojakotarkoituksiin.

Yleisradioveroon tehtävät muutokset

Tavoitteena on tarkastaa yleisradioveron perusteita siten, että veron tuotto ja Yleisradio Oy:n määräraha vastaisivat tulevina vuosina nykyistä paremmin toisiaan. Esityksessä on arvioitu, että yleisradioveroa olisi kevennettävä noin 25 miljoonalla eurolla vuositasolla, jotta veron tuotto ja määrärahan suuruus vastaisivat suunnilleen toisiaan vuonna 2027.

Henkilöiden yleisradioveroa ehdotetaan kevennettäväksi siten, että tuloraja, jonka ylittävästä osasta veroa kertyy, korotettaisiin 14 000 eurosta 15 150 euroon ja veron enimmäismäärä alennettaisiin 163 eurosta 160 euroon. Koska yleisradioveron enimmäismäärä tulee vastaan jo noin 21 000 euron vuositulolla, ei kevennystä voitaisi kohdentaa pieni- ja keskituloisille vain tulorajaa korottamalla. Jotta kevennys kohdistuisi parlamentaarisen työryhmän linjauksen mukaisesti myös keskituloisille, esityksessä ehdotetaan lisäksi enimmäismäärää alennettavaksi. Enimmäismäärän alentaminen kohdistuu kaikille, jotka maksavat enimmäismäärää.

Ehdotuksen seurauksena yleisradioveroa maksavien määrä vähenisi noin 90 000 henkilöllä. Muutos kasvattaisi näiden henkilöiden käytettävissä olevia tuloja keskimäärin noin 14,5 eurolla vuodessa. Esityksen mukaan veronmaksukynnyksen ylittyessä veron määrä kasvaisi liukuvasti ja saavuttaisi veron enimmäismäärän palkkatulon tasolla 22 300 euroa vuodessa ja eläke- ja päivärahatulolla tasolla 21 550 euroa vuodessa. Ehdotettu muutos keventäisi tällä yleisradioveron progressiivisella tulovälillä noin 637 000 verovelvollisen verotusta keskimäärin noin 21 eurolla vuodessa. Ehdotettu veron enimmäismäärän alentaminen keventäisi enimmäismäärää maksavien noin 3,1 miljoonan verovelvollisen verotusta 3 eurolla vuodessa.

Esityksessä on arvioitu ehdotuksen tulonjakovaikutusten osalta, että verotus kevenee kaikissa tulodesiileissä vaikutuksen ollessa sekä euromääräisesti että suhteellisesti suurin tulodesiilissä 2 eli pienituloisilla kotitalouksilla.

Yleisradioveroon ehdotetuilla muutoksilla ei olisi vaikutusta Yleisradio Oy:n rahoitusasemaan, koska verokertymällä ja määrärahan suuruudella ei ole välitöntä yhteyttä toisiinsa.

Hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää yleisradioveroon tehtäviä muutoksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina.

Valiokunnan mietintö VaVM 21/2024 vp

Yleisradiotoiminnan arvonlisäverotus

Ehdotuksen mukaan Yleisradio Oy:n valtion televisio- ja radiorahastosta saamaan määrään ja Ålands Radio och TV Ab:n saamaan korvaukseen Ahvenanmaan maakunnan kantamista media-maksutuloista sovellettava verokanta nousisi 10 prosentista 14 prosenttiin.

Vuoden 2026 alussa voimaan tulevalla yleisradiotoiminnan arvonlisäverokannan korotuksella on arvonlisäveron kertymistä kasvattava vaikutus, jonka suuruudeksi on esityksessä arvioitu noin 19 miljoonaa euroa vuodessa. Erillisessä hallituksen esityksessä esitetyillä Yleisradio Oy:n rahoituksen indeksijäädytyksillä vuosina 2025—2027 on valtion arvonlisäverotuottoja madaltava vaikutus, jonka vuoksi valtion arvonlisäverokertymän arvioidaan madaltuvan vuositasolla 1,5 miljoonaa euroa vuonna 2025. Esityksen mukaan, kun molemmat vaikutukset huomioidaan, esitysten muutosten arvioidaan kasvattavan valtion arvonlisäverotuottoja vuositasolla 16 miljoonaa euroa vuonna 2026. Vuosina 2027 ja 2028 valtion arvonlisäverotuotot olisivat 15 miljoonaa euroa korkeammat vuositasolla.

Esityksessä on arvioitu, että arvonlisäveron korotus vuonna 2026 heikentäisi Yleisradio Oy:n rahoitustilannetta verrattuna siihen, ettei korotusta tehtäisi. Rahoituksen arvonlisäverokannan korotus 10 prosentista 14 prosenttiin vähentää nettorahoitusta noin 3,5 prosenttia. Esityksen mukaan Ålands Radio och Tv Ab:n rahoitustilanne ei muuttuisi arvonlisäveron korotuksen myötä, mikäli yhtiön Ahvenanmaan maakunnalta saama määräraha laskettaisiin samalla tavalla kuin nykyisin.

Valiokunta pitää myös arvonlisäverotukseen ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Muutokset ovat osa julkisen talouden tasapainottamistavoitetta tukevia veropoliittisia toimia.

Lopuksi

Arvonlisäverolakiin ja Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annettuun lakiin ehdotetut muutokset on tarpeen yhteensovittaa hallituksen esityksessä HE 141/2024 vp ehdotettujen muutosten kanssa.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

2. Laki arvonlisäverolain muuttamisesta

Johtolause. Valiokunta ehdottaa muutoksia lain johtolauseeseen.

85 §. Pykälässä on yhteensovittamistarve. Valiokunta ehdottaa 1 momenttiin aiemmin ehdotettujen muutosten (Laki arvonlisäverolain muuttamisesta, HE 141/2024 vp ja VaVM 18/2024 vp) huomioon ottamista. Pykälän 1 momenttiin sisältyvään luetteloon lisätään uusi 13 kohta, jossa mainitaan 14 prosentin verokannan soveltamisalaan siirtyvä yleisradiotoiminta. Lisäksi 12 kohtaan tehdään tekninen muutos.

Valiokunnan mietintö VaVM 21/2024 vp

85 a §. Pykälässä on yhteensovittamistarve. Valiokunta ehdottaa pykälään aiemmin ehdotettujen muutosten (Laki arvonlisäverolain muuttamisesta, HE 141/2024 vp ja VaVM 18/2024 vp) huomioon ottamista. Pykälässä säädetään hyödykkeistä, joihin sovelletaan 10 prosentin suuruista alennettua verokantaa. Muutoksen jälkeen näihin kuuluvat ainoastaan sanoma- ja aikakauslehdet.

140 §. Pykälässä on yhteensovittamistarve. Valiokunta ehdottaa pykälään aiemmin ehdotettujen muutosten (Laki arvonlisäverolain muuttamisesta, HE 141/2024 vp ja VaVM 18/2024 vp) huomioon ottamista. Nämä aiemmin ehdotetut muutokset huomioon ottaen 140 §:n 3 momentin muuttaminen ei ole tarpeen.

3. Laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 22 a §:n muuttamisesta

Johtolause. Valiokunta ehdottaa muutoksia lain johtolauseeseen.

22 a §. Pykälässä on yhteensovittamistarve. Valiokunta ehdottaa 1 momenttiin aiemmin ehdotettujen muutosten (Laki Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 18 b ja 22 a §:n muuttamisesta, HE 141/2024 vp ja VaVM 18/2024 vp) huomioon ottamista. Nämä sekä edellä arvonlisäverolain 85 a §:ään ehdotettu muutos huomioon ottaen valiokunta ehdottaa, että esityksessä ehdotettu 1 momentissa oleva viittaus arvonlisäverolain 85 a §:n 1 momentin 7 kohtaan muutetaan viittaukseksi arvonlisäverolain 85 a §:n 1 momenttiin.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 186/2024 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 186/2024 vp sisältyvät 2. ja 3. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan mietintö VaVM 21/2024 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

yleisradioverosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisradioverosta annetun lain (484/2012) 2 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 817/2017, seuraavasti:

2 §

Henkilön yleisradiovero

Tuloverolaissa (1535/1992) tarkoitetun Suomessa yleisesti verovelvollisen, joka viimeistään verovuoden aikana on täyttänyt 18 vuotta, on suoritettava yleisradioveroa 2,5 prosenttia tuloverolaissa tarkoitetun verovuoden puhtaan ansiotulon ja puhtaan pääomatulon yhteismäärän tai sitä korkeamman hänelle yrittäjän eläkelain (1272/2006) tai maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) mukaan vahvistetun työtulon yhteismäärän 15 150 euroa ylittävästä osasta. Yleisradioveroa ei kuitenkaan ole suoritettava 160 euroa enempää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 2025 toimitettavassa verotuksessa.

2.

Laki

arvonlisäverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvonlisäverolain (1501/1993) 85 §:n 1 momentin 12 kohta ja 85 a § ~~ja 140 §:n 3 momentti,~~
sellaisina kuin ne ovat ~~, 85 §:n 1 momentin 3 kohta laissa 1780/2009, 85 a § laeissa 345/2019, 623/2021 ja 320/2024 sekä 140 §:n 3 momentti~~ laissa / , ja
lisätään 85 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 1780/2009, 706/2012 ja / , uusi 13 kohta seuraavasti:

85 §

Seuraavien palvelujen myynnistä sekä seuraavien tavaroiden myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 14 prosenttia veron perusteesta:

~~3) rehu ja rehuseos sekä niiden valmistuksessa käytettäväksi tarkoitettu raaka- ja lisäaine, eläinten ruokana käytettävät teollisuuden jäteaineet sekä rehukala (rehuaine);~~

~~4) Yleisradio Oy:n valtion televisio- ja radiorahastosta saama määrä ja Ålands Radio och Tv Ab:n saama korvaus Ahvenanmaan maakunnan kantamista mediamaksutuloista.~~

12) tekijänoikeudenhaltijoita edustavan järjestön saama 45 §:n 1 momentin 3—5 kohdassa tarkoitettu tekijänoikeuteen liittyvä korvaus;

13) Yleisradio Oy:n valtion televisio- ja radiorahastosta saama määrä ja Ålands Radio och Tv Ab:n saama korvaus Ahvenanmaan maakunnan kantamista mediamaksutuloista.

85 a §

Fyysisellä alustalla olevien tai sähköisesti luovutettavien sanoma- ja aikakauslehtien myynnistä, yhteisöhankinnasta, siirrosta varastointimenettelystä ja maahantuonnista suoritettava vero on 10 prosenttia veron perusteesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna julkaisuna ei pidetä:

1) pääasiallisesti mainoksia sisältävää julkaisua; tai

2) pääasiallisesti videosisältöä tai kuunneltavaa musiikkia sisältävää julkaisua.

140 §

~~Jos verovelvollinen jälleenmyyjä soveltaa lain yleisiä säännöksiä itse maahantuomansa taide-, keräily- tai antiikkiesineen myyntiin taikka sellaisen ostamansa taide-esineen myyntiin, jonka myyntiin tai yhteisöhankintaan on sovellettu 85 a §:n 1 momentin 8 kohdan mukaisesti alennet-~~

Valiokunnan mietintö VaVM 21/2024 vp

~~tua verokantaa, hankintaan sisältyvä vero vähennetään siltä kalenterikuukaudelta, jolle tavaran myynnistä suoritettava vero kohdistetaan.~~

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Niihin Yleisradio Oy:n valtion televisio- ja radiorahastosta saamiin määriin ja Ålands Radio och Tv Ab:n mediamaksutuloista saamiin korvauksiin, jotka on saatu ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain 22 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetun lain (1266/1996) 22 a §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa / , seuraavasti:

22 a §

Tuonnista verovelvollinen lehden vastaanottaja voi antaa tulli-ilmoituksen Tullille tämän pykälän mukaisesti, jos kyse on arvonlisäverolain 85 a §:n 1 momentissa tarkoitettujen fyysisellä alustalla olevien sanoma- ja aikakauslehtien maahantuonnista Yhteisön alueelta Ahvenanmaan maakuntaan tai Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen ja jos lehdet on hankittu ja toimitettu etämyyntinä. Tämän pykälän mukaisesti ilmoitetuista maahantuonneista suoritettava vero on maksettava Tullin ilmoituksen johdosta tekemän verotuspäätöksen perusteella tullilain (304/2016) 64 §:n mukaisesti.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Valiokunnan mietintö VaVM 21/2024 vp

Helsingissä 19.11.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Inka Hopsu vihr
jäsen Otto Andersson r
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Aki Lindén sd
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Laura Meriluoto vas
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Ville Valkonen kok
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Eeva Kalli kesk
varajäsen Jukka Kopra kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen